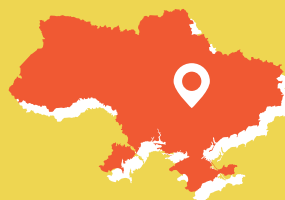

ДЛЯ ГРОМАДЯН
ВЕЛИКОКОПАНІВСЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

БЮДЖЕТ

ЯК КОЖЕН ГРОМАДЯНИН
МОЖЕ ВПЛИВАТИ
НА ФОРМУВАННЯ
МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Бюджет для громадян розроблений для того, щоб у зрозумілій формі донести Вам інформацію про те, як громада отримує та витрачає кошти. Бюджет для громадян служить інструментом підвищення рівня прозорості використання публічних коштів та сприяє участі громадян в процесах бюджетування

ШАНОВНІ ЖИТЕЛІ НАШОЇ ВЕЛИКОКОПАНІВСЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ!

В нашій роботі ми керуємося потребами жителів нашої громади. Для реалізації всіх потреб усіх сфер життєдіяльності ми використовуємо кошти з місцевого та державного бюджетів. Разом з тим ми намагаємося йти в ногу з часом та вдосконалювати свою роботу, в тому числі розвивати демократичні принципи і в нашій громаді. Для цього ми забезпечуємо Вас усією необхідною інформацією щодо нашої роботи. Документ, який Ви зараз тримаєте у руках, спеціально розроблений з метою ознайомлення всіх жителів громади з рухом бюджетних коштів в громаді. Бюджет для громадян на 2020 рік ми розробили вже вдруге з метою впровадження відкритості та доступності бюджетної інформації, оскільки нам важливо почути Ваші пропозиції та залучити Вас як активних учасників діалогу з владою. В документі ми намагалися забезпечити подачу інформації про бюджет громади доступною мовою для різних цільових груп, що проживають в нашій громаді. Цей крок допоможе залучити населення до прийняття рішень та сприятиме зростанню ефективності бюджетних витрат відповідно до потреб та напрямків громади.

З ПОВАГОЮ ВЕЛИКОКОПАНІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян, який Ви тримаєте у руках, – це спрощена, позбавлена технічної мови презентація інформації про бюджет громади.

Бюджет для громадян створений, щоб зробити складну та технічну бюджетну інформацію доступною Вам і Вашим друзям, колегам, родині.

Бюджет для громадян допомагає зрозуміти бюджет громади і побачити своє місце в ньому. Він нагадує, що бюджет громади – це кошти всіх її мешканців, і показує, що гроші в бюджеті не з'являються нізвідки, а витрати з бюджету не робляться лише за бажанням когось з керівників громади або групи громадян.

Також важливо, що бюджет для громадян демонструє можливості для кожного мешканця громади впливати на формування та витрачання бюджету своєї громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

Місцевий бюджет – це фінансовий план громади. В ньому визначається, звідки громада буде отримувати кошти, а також на що їх витратимо. Бюджет громади формується та управляється на основі Бюджетного кодексу України. Це означає, що існують чіткі правила, звідки і в якому порядку громада отримує кошти в свій бюджет, а також куди вона може їх витратити. Бюджет, а також зміни до нього, затверджується рішенням місцевої ради.

Доходи бюджету – гроші, які громада заробила сама, а також отримала від держави. Доходи бюджету формуються з податків та зборів, неподаткових надходжень (наприклад, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, кошти, які самостійно заробили бюджетні установи).

Видатки бюджету – кошти, що витрачаються на цілі та заходи, які заплановані в бюджеті. Видатки можуть бути поточні та капітальні.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій і займають більше часу ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Трансферти – це кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету громади. До трансфертів відносяться дотації та субвенції.

Субвенції – кошти, які з державного бюджету передають місцевим бюджетам на виконання конкретних повноважень, які делеговані державою. Ці кошти можна використовувати лише за певним призначенням. Приклади субвенцій – інфраструктурна, медична, освітня. Субвенції також можуть передаватися з одного місцевого бюджету іншому. Наприклад, передача коштів обласній лікарні на лікування міських жителів – з міського в обласний бюджет.

Дотації – кошти, які виділяються з бюджету вищого рівня для того, щоб досягти рівних доходів населення у всіх населених пунктах.

Загальний фонд – це кошти, передбачені для надання послуг державними та комунальними установами. Кошти загального фонду витрачаються переважно на виплати заробітної плати та оплату енергоносіїв, для надання громадянам послуг освіти (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культури (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицини (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціального захисту, фізичної культури і спорту (дитячо-юнацька спортивна школа, заходи та змагання різного характеру).

Спеціальний фонд – це окремий фонд, кошти якого мають цільове спрямування. Основну частину спеціального фонду формують бюджет розвитку та власні надходження бюджетних установ, а також інші ресурси, наприклад, гранти від міжнародних організацій.

Бюджет розвитку – кошти, які витрачаються на капітальне будівництво, реалізацію інвестиційних проєктів, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства тощо. Тобто на будівництво, модернізацію та ремонт доріг, шкіл, садочків, амбулаторій, клубів.

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад, відділом освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

РОЗГЛЯД ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ БЮДЖЕТУ

Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету, який також повинен його затвердити. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше ніж 25 грудня. Після прийняття рішення, а також сам бюджет, оприлюднюється на сайті ради.

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ

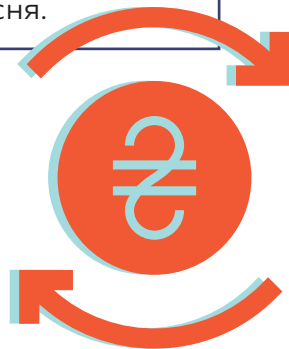
Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також на які цілі витратимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради та приймається на сесії не пізніше 1 вересня.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Окрім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін до нього. Всі зміни проходять окрему процедуру – від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Окрім того, законодавством встановлено обов'язок щоквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

ЗВІТУВАННЯ ПРО ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Окрім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбутись не пізніше 15 березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлятись звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ

Липень-вересень

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною;
- Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ

Травень-Жовтень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Подавати пропозиції до бюджету депутатам;
- Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян;
- Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

РОЗГЛЯД ТА ПРИЙНЯТТЯ

Листопад-25 грудня

В цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради;
- Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян;
- Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

ЗВІТУВАННЯ

Січень-15 березня

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення;
- Відвідати сесії, на яких звіт про виконання бюджету затверджується;
- Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

Січень-грудень

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

ЯК ДОЛУЧИТИСЬ

- Подати проєкт на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі;
- Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету;
- Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій сільської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ

Будь-який бюджет не створюється у вакуумі. Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада. Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

- **НАСЕЛЕННЯ ГРОМАДИ:**
Загальна кількість: **7 234** населених пунктів
Працевдатне населення: **4 510**
Працевлаштоване населення: **584**
- **РОЗПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ ЗА ГАЛУЗЯМИ:**
Сільське господарство: **274**
Промисловість: **52**
- **ПРОМИСЛОВІ ПІДПРИЄМСТВА ГРОМАДИ: 2**
Галузі діяльності підприємств:
Галузі діяльності підприємств: лісомисливське господарство, виноробство
Земля сільськогосподарського призначення: **7 147** га
- **СТАН ДОРІГ В ГРОМАДІ:**
Протяжність асфальтованих доріг, що потребують капітального ремонту: **3,6** км
Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту: **98** км
- Школи громади: **2 заклади загальної середньої освіти**
Дитячі садки громади: **2 заклади дошкільної освіти**
Клуби: **3**
Бібліотеки: **3**
Фельдшерсько-акушерські пункти та амбулаторії громади: **1 амбулаторія та 2 фельдшерських пункти**

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ

ПРІОРИТЕТАМИ РОЗВИТКУ НАШОЇ ГРОМАДИ НА НАЙБЛИЖЧІ 10 РОКІВ Є:

- **ПРІОРИТЕТ 1:**
Економічний розвиток громади
- **ПРІОРИТЕТ 2:**
Розвиток системи освіти в громаді
- **ПРІОРИТЕТ 3:**
Підвищення рівня задоволення соціальних потреб
- **ПРІОРИТЕТ 4:**
Культурний та духовний розвиток
- **ПРІОРИТЕТ 5:**
Розвиток медичної галузі

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ

Бюджет Великокопанівської ОТГ наповнюється з податкових та неподаткових надходжень, трансфертів з державного та місцевого бюджетів. До неподаткових надходжень відносяться адміністративні збори та платежі, державне мито, надходження від штрафів та фінансових санкцій тощо. Загальний бюджет нашої громади складає 51 млн 506 тис. 237 грн, з яких більшу частину становлять трансферти, а це 66% від загального обсягу сільського бюджету. Офіційні трансферти з державного бюджету складають 31 млн 865 тис. 300 грн, з обласного бюджету – 2 млн 642 тис. 37 грн, власні надходження громади – 16 млн 998 тис. 900 грн.

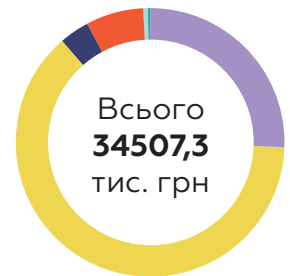
ДОХОДИ БЮДЖЕТУ

● Трансферти	тис. грн	34507,3
● Власні доходи		16998,9

ГРОШІ, ЯКІ ОТРИМУЄ ГРОМАДА ВІД ДЕРЖАВИ

● Дотація з місцевого бюджету на здійснення з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я	тис. грн	2400,4
● Освітня субвенція		21714,4
● Базова дотація		8893,7
● Медична субвенція		1257,2
● Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами		194,5
● Субвенція з місцевого бюджету на відшкодування вартості лікарських засобів для лікування окремих захворювань		36,50
● Інші субвенції з місцевого бюджету		10,6

ВЛАСНІ ДОХОДИ ГРОМАДИ

	тис. грн
Податкові надходження (всього)	16190,7
Податок на доходи фізичних осіб	6121,5
Податок на майно	4783,1
Акцизний податок	3419,5
Єдиний податок	1799,2
Туристичний збір	66,3
Рентна плата	1,0
Неподаткові надходження (всього)	147,9
Власні надходження бюджетних установ	658,9
Інші	76,3
Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	61,9
Доходи від власності та підприємницької діяльності	9,7
Доходи від операцій з капіталом (всього)	1,5
Надходження від продажу основного капіталу	1,5
Всього	16998,9

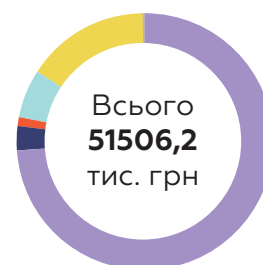
В зв'язку, пандемією Covid - 19, урядом прийняті зміни до "Податкового кодексу", в яких надаються податкові канікули для бізнесу на два місяці, що також в плине і на бюджет нашої громади. Передбачається, що громада може недоотримати із запланованих власних надходжень, близько 20%.

КУДИ ІДУТЬ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ

Бюджетні кошти громади спрямовуються на такі основні сфери як освіта, медицина, апарат управління, культура та спорт, сфера благоустрою, а також соціальна сфера.

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ З БЮДЖЕТУ

● Освіта	38119,1
● Охорона здоров'я	1584,9
● Житлово – комунальне господарство	500,0
● Культура і мистецтво	3202,9
● Соціальний захист та соціальне забезпечення	60,6
● Управління громадою	7944,4
● Інші видатки	94,3

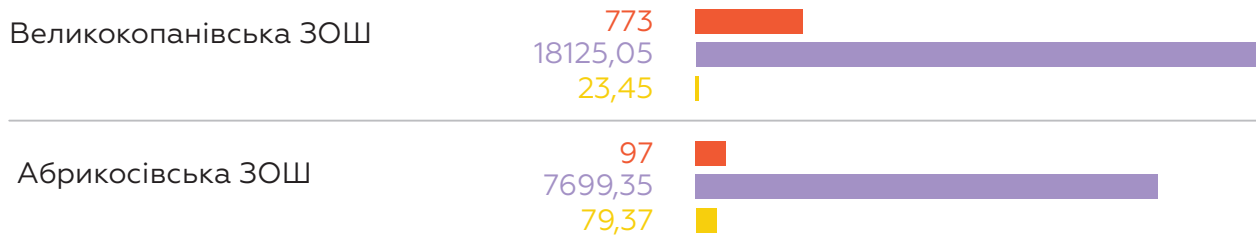
НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

	тис. грн
Освіта (всього):	38119,1
• з них на оплату праці	34735,2
• з них на оплату енергоносіїв	1386,2
• з них інші видатки	1997,7
Охорона здоров'я всього:	327,7
• з них на оплату праці	186,4
• з них на оплату енергоносіїв	104,8
• з них інші видатки	36,5
Управління громадою (всього):	7944,4
• з них на оплату праці	7547,4
• з них на оплату енергоносіїв	64,7
• з них інші видатки	332,3
ЖКГ (всього):	500,0
• з них на оплату праці	200,0
• з них інші видатки	300,0
Культура (всього):	3202,9
• з них на оплату праці	2897,8
• з них на оплату енергоносіїв	182,1
• з них інші видатки	123,0

ВИДАТКИ В СФЕРІ ОСВІТИ

ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД

тис. грн

● Кількість учнів   ● Всього видатків на заклад   ● Видатки на одного учня в рік

БЮДЖЕТ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Бюджет розвитку – це кошти, які спрямовані на капітальний ремонт, реконструкцію об'єктів місцевої соціально-культурної сфери та житлово-комунального господарства, придбання предметів та обладнання довгострокового користування. Першочерговими напрямками використання коштів бюджету розвитку Великокопанівської ОТГ у 2020 році є:

Дані напрямки є пріоритетними відповідно до стратегічних напрямків громади.

тис. грн

Придбання комплектів обладнання для проведення корекційно-розвиткових занять для ДНЗ Ягідка	13
Придбання пральної машини для ДНЗ Ягідка	25
Придбання навчального приладдя для дітей з особливими освітніми потребами для Великокопанівської та Абрикосівської ЗОШ	80

млн. грн

Придбання акустичного обладнання для проведення культурно - масових заходів	109,4
Виготовлення проектно - кошторисної документації по реконструкції Великокопанівської ЗОШ	355,6
Придбання комплекту обладнання для кабінету фізики Великокопанівської ЗОШ I-III ст	4000,0

Шановні жителі!

Минулого року під час акції «Впливай на бюджет своєї громади» ми зібрали більше 20-ти пропозицій від наших жителів, в тому числі нашої молоді.

Основна більшість рекомендацій стосувались благоустрою сіл та розважальної інфраструктури: облаштування парків, скейт-майданчика, фонтану біля школи. Також, бентежили людей і питання облаштування зупинок, ремонту дитячого садка, асфальтування доріг.

Всі надані рекомендації громада взяла до уваги, тим більше, що більшість з них входить до Стратегічного плану розвитку громади і відповідно, виконання таких рекомендацій залежить від першочерговості.

В цьому році заплановано:

- здійснено капітальний ремонт приміщень Центру розвитку громади (бувша контора), в якому в рамках Програми DOBRE планується створення сучасного осередку позашкільної освіти;
- в рамках молодіжного проекту «Здорова молодь – майбутнє громади» планується створення спортивних осередків у всіх населених пунктах громади;
- у результаті впровадження проекту «Еко-тур: Сміття правильно збирай – гроші заробляй!» в населених пунктах ОТГ 3 майданчики буде обладнано контейнерами для збору твердих побутових відходів;
- здійснюється грейдеравання доріг в с. Абрикосівка;
- реконструкція будівлі Великокопанівської загальноосвітньої школи, придбання меблів, обладнання для школи, облаштування території навколо школи;
- придбання газового котла для Абрикосівської загальноосвітньої школи;
- в рамках Програми DOBRE планується облаштування частини паркової зони для здійснення торгівлі місцевими виробниками Великокопанівської ОТГ.

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Для розвитку нашої громади важлива небайдужість та активна участь кожного з нас. Великокопанівська сільська рада завжди відкрита до діалогу, а тому, якщо у Вас виникають додаткові запитання з питань бюджету або маєте пропозиції до розподілу бюджетних коштів, Ви можете звернутись за відповідними контактами:

Адреса: 75131, Херсонська обл., Олешківський район, с. Великі Копані,
вул. Карла Маркса, буд. 79

Час роботи: пн-пт 8:00-17:00

E-Mail адреса: rada_kopani@ukr.net

Контактний телефон: (05542) 48-3-50